

Téma 3 Kategorizace a klasifikace

- Typy tříd/kategorií
- Vlastnosti vlastností
- Vlastnosti informačních zdrojů (metadata jako vlastnosti)
- Ekvivalence
 - způsob určení
 - technika vyjádření (umístění / označení)
- Definování
- Identifikace
- Problémy kategorizace a klasifikace

ÚISK – KSA T03

1

1

Produkt klasifikace – třída / kategorie *Systémový přístup k definování*

- Množina ekvivalentních prvků
- Množina prvků se stejnými vlastnostmi

sdílené vlastnosti

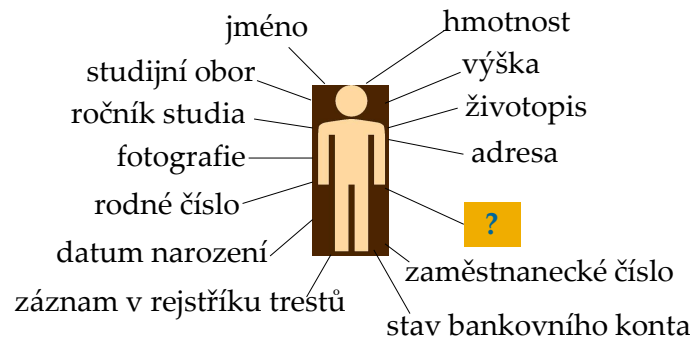
Student
jméno
obor
ročník
ukaž jméno ()
zvol si obor ()
zapiš se do ročníku ()

ÚISK – KSA T03

2

2

Vlastnosti osob

ÚISK – KSA T03

3

3

Vlastnosti učebny na VŠE

Učebny

Tato aplikace zobrazuje podrobnosti k učebně.

Areál: Žižkov
Budova: Stará budova
Učebna: SB 108

Název	Hodnota
Označení:	SB 108
Číslo:	MI2515
Druh místnosti:	Učebna
Kapacita:	35
Pracoviště:	CI CP
Areál:	Žižkov
Budova:	Stará budova
Podlaží:	3. podlaží
Popis:	SB-učebna
Plocha:	72,28 m ²
Správce místnosti:	Leoš Havlíček

Vybavení učebny:

Název	Hodnota
Počet tabulí na fixy:	1
Počet dataprojektorů:	1
Počet katedrových počítačů:	1
Počet studentských počítačů:	35
Internet:	ano
Ozvučení:	ano
Počet interaktivních tabulí:	1
Druh klimatizace:	místní s obsluhou
Počet magnetických tabulí:	1
Umyvadlo na učebně:	ano
Počet VGA připojení na katedře:	1
Počet HDMI připojení na katedře:	1
Počet USB připojení na katedře:	2
Počet elektrických zásuvek na připojení na katedře:	1
Orientace oken:	sever
Druhy stolků:	stolek s PC
Přístup k AV technice:	přístup na kartu

ÚISK – KSA T03

4

4

Vlastnosti události/akce

Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2023

Typ akce	konference
Určena zejména pro	všechny
Určena zejména pro instituce	všechny typy knihoven
Charakteristika/anotace akce nebo program	
Konference bude věnována problematice spolupráce archivů, knihoven, muzeí, galerií a památkové péče při využívání informačních a komunikačních technologií pro ochranu a zpřístupnění kulturního dědictví.	
Termín	
29. 11. 2023 00:00 – 30. 11. 2023 00:00 Přidat do kalendáře	
Místo konání akce	Národní archiv, Archivní 225/16, 149 00 Praha 4 Česko
Bližší určení místa	konferenční sál
Kraj	Praha
Termín pro přihlašování příspěvků	30. 9. 2023
Požadovaná kvalifikace pro účast na akci	Není požadována. Žádná minimální kvalifikace.
Pořadatel	
SKIP Národní knihovna ČR Národní archiv	
Kontaktní osoba	PhDr. Vít Říčník
E-mail	viti.ričník@nkp.cz

5

Typy vlastností *metavlastností*

- abstraktní
- atribut
- dynamická
- formální
- funkce
- identifikační
- konkrétní
- nepodstatná
- nezbytná
- obsahová
- odlišující
- podstatná
- popisná
- postačující
- sdílená
- statická
- vnější
- vnitřní
- vyhledávací
- vztah

ÚISK – KSA T03

6

Typologie vlastností

podle počtu entit	podle stupně abstrakce	podle významu pro existenci entity	podle významu pro definování	podle vztahu k entitě	podle trvalosti	podle vztahu ke třídě	podle funkce v informačním systému	podle obsahu
atribut / funkce	abstraktní	podstatná	nezbytná	vnitřní	statické	sdílené	identifikační	formální
vztah	konkrétní	nepodstatná	postačující	vnější	dynamické	odlišující	popisné vyhledávací	obsahové

ÚISK – KSA T03

7

Typologie vlastností

- **atribut / funkce** (bezkontextová, pouze 1 prvek – unární predikát)
- **vztah** (kontextová, sdílena více prvky – n-ární predikát)
-
- **abstraktní** (vlastnost třídy)
- **konkrétní** (vlastnost prvku)
-
- **podstatná, esenciální** (proprium)
⇒ přirozená klasifikace
- **nepodstatná** (akcident)
⇒ umělá klasifikace

ÚISK – KSA T03

8

Typologie vlastností - pokračování

- **vnitřní** (vlastní, přirozená, inherentní, *intrinsic*)
- **vnější** (zevní, cizí, přidělená, *extrinsic*)
-
- **statická** (neměnná v čase)
- **dynamická** (proměnlivá v čase – existenci, hodnotou)
-
- **sdílená** ⇒ kategorizace/klasifikace
- **odlišující** (distinktivní) ⇒ identifikace
-

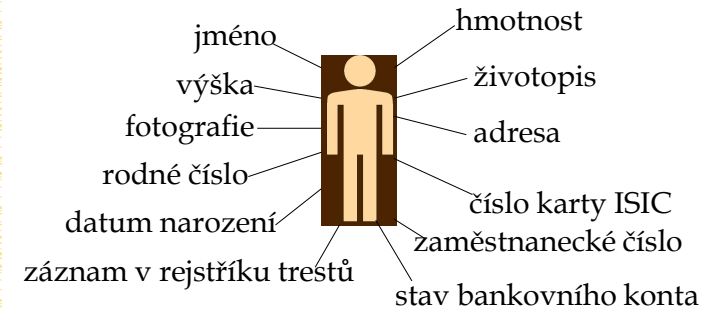
ÚISK – KSA T03

9

9

Která z vlastností je odlišující (distinktivní)?

Kategorie: **Student**

ÚISK – KSA T03

10

10

Typologie vlastností - pokračování: Vlastnosti informačních zdrojů

podle účelu v informačním systému

- **identifikační** (⇒ odlišení)
- **popisná** (⇒ reprezentace)
- **vyhledávací** (⇒ přístup)

podle obsahu

- **formální** (forma, vzhled, struktura, název)
- **obsahová** (obsah, význam, téma, *aboutness*)

ÚISK – KSA T03

11

11

Typy tříd / kategorií podle struktury obsažených prvků

1) Enumerativní

⇒ Cvičení 7

- Seznam: výčet (různých) prvků
- Booleovské (binární: 1–0, ano–ne, žena–muž)
- Škála (letopočty, ceny): výčet (různých) hodnot (stejných atributů)

2) Hierarchické / taxonomické

ÚISK – KSA T03

12

12

Vlastnosti informačních zdrojů ⇒ metadata

Číslo nár.bibl.	cnb001647463
ISBN	90-86138-78-X (váz.)
Edice	Paprsek ; sv. 11
Název originálu	● <u>Women, fire and dangerous things</u>
Další původce	● <u>Lukeš, Dominik, 1971-</u>
Poznámka	Přeloženo z angličtiny
Poznámka	Obsahuje bibliografie, bibliografické odkazy a rejstříky
Resumé	Multidisciplinární studie amerického lingvisty poskytuje jednotný konceptuální rámec pro nové základy studia lidské mysli a tím i kognitivní vědy.
Skupina Konspektu	165 - Teorie poznání. Epistemologie
	81 - Lingvistika. Jazyky
Předmět. heslo	● <u>kognitivní věda</u> ● <u>kognitivní lingvistika</u> ● <u>psycholingvistika</u> ● <u>poznání</u> ● <u>myšlení</u> ● <u>Průjem</u>

vlastnosti
abstraktní

hodnoty
konkrétní

13

Typologie vlastností ⇒ typologie metadat

podle počtu entit	podle stupně abstrakce	podle významu pro existenci entity	podle významu pro definování	podle vztahu k entitě	podle trvalosti	podle vztahu ke třídě	podle funkce v informačním systému	podle obsahu
atribut / funkce	abstraktní	podstatné	nezbytné	vnitřní	statické	sdílené	identifikační	formální
vztah	konkrétní	nepodstatné	postačující	vnější	dynamické	odlišující	popisné vyhledávací	obsahové

Cvičení 6

Úkol 4

podle účelu
deklarativní
procedurální

ÚISK – KSA T03 14

14

Úkol 4 - Typy metadat

proces
+
vstupy
+
výstupy
+
kontext

metadata	
atribut	○ vztah
obsahová	○ formální
vnitřní	○ vnější
statická	○ dynamická
deklarativní	○ procedurální

ÚISK – KSA T03 15

15

Typy metadat

Kontext je...

- cokoli, co **není** (tato) kniha:
- Objekt
- Osoba
- Instituce
- Událost
- ...

ÚISK – KSA T03 16

16

Dva typy metadatové informace

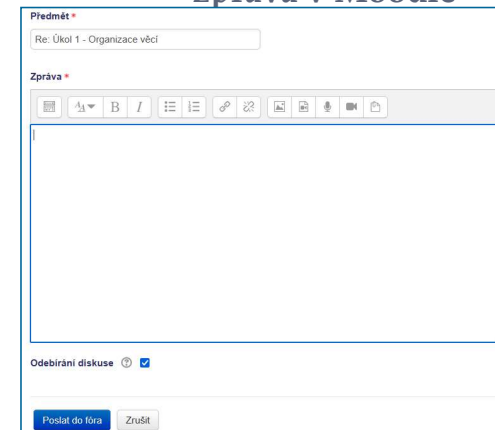
- 1) Informační zdroj má vlastnost
(např. ISBN, název, datový formát)
⇒ **atribut / funkce** (*unární predikát*)
- 2) Informační zdroj má související entitu
(např. tvůrce, počet uživatelů)
⇒ **vztah** (*binární predikát*)

ÚISK – KSA T03

17

17

Příklad deklarativních a procedurálních metadat – zpráva v Moodle

18

18

Příklad deklarativních a procedurálních metadat – předmět v SIS UK

Klasifikace a systémová analýza (PVP1 - 1. ročník Bc.) AISPV1001	
Název:	Klasifikace a systémová analýza (PVP1 - 1. ročník Bc.)
Rozsah:	0/3
Garanti:	PhDr. Helena Kučerová, Ph.D.
Fakulta:	Filozofická fakulta
Jazyk výuky:	čeština
Zapsáno:	19 + 0
Zajišťuje výuku pro předměty:	AIS10138 Věcné pořádkání informací a znalostí (0 + 0)
Kapacita:	neomezeno
Kapacity listků:	Cvičení neomezeno
Akce:	
Podrobný přehled 23baAISPV1001x01	
Typ:	Cvičení
Opakování:	Každý týden
Rozvržení:	Úterý 9:10
Místo výuky:	H206 (206; Hyberská 3 - UTRL) FF UK, Hyberská 3, Praha 1
Délka:	145
Učitelé:	PhDr. Helena Kučerová, Ph.D.
Studenti:	
Jazyk výuky:	čeština
Věřejná poznámka k rozvrhu:	
Vzťah přihlášeným studentům:	Prosím studenty, aby si na výuku nosili svoje počítače.
Aktuální počet studentů:	19
Maximální počet studentů:	
Přihlašování přes internet:	ano
Žádost o rozvržení:	
Uživatelský příznak:	
Stav rozvržení:	
Katedra:	Ústav informačních studií a knihovnictví (21-UIISK)
Návazný listek:	
Pokyn pro rozvrhovou komisi:	<input type="button" value="Označit jako aktuální"/> <input type="button" value="Žádost o rozvržení"/> <input type="button" value="Upravit údaje"/> <input type="button" value="Upravit rozvržení"/>
Akce:	

19

Příklad deklarativních a procedurálních metadat – knihovní jednotka NK ČR

NKC - Knihovní jednotky

Hrabal, Bohumil, 1914-1997
Ostře sledované vlaky / Bohumil Hrabal
Praha : Československý spisovatel, 1965. -- 1. vyd.
85 s. ; 17 cm

Pro zadání požadavku na výpůjčku klikněte na odkaz **Objednat**.

Chcete-li zúžit výběr jednotek, zvolte:

rok svazek a dílčí knihovnu

	Půjč. do	Pož.	Svazek	Možnost výpůjčky
Detaily	-			odpis
Detaily	-			archivní exemplář
Objednat	-			do studovny
Detaily	-			

ÚISK – KSA T03

20

20

Základní princip kategorizace / klasifikace / organizace – ekvivalence

Podobné (stejně, ekvivalentní) věci se seskupují –
klasifikují, rozdílné věci se oddělují.

Ekvivalence?

ekvivalence \neq identita

ÚISK – KSA T03

21

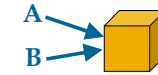
21

Ekvivalence v logice a v organizaci znalostí

Logika $A=B$

ekvivalence = identita, totožnost

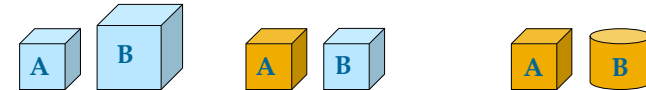
Existuje **jedna věc**, která má dvě označení (A, B)

Organizace znalostí A ekv B

ekvivalence = podobnost (podmíněná ekvivalence)

Existují **dvě věci**, které se shodují v podstatných rysech

ÚISK – KSA T03

22

22

Příklady konkrétních kritérií ekvivalence zboží v obchodě

- druh potraviny
- jméno (název)
- dispozice obchodu (např. podle přívodu elektřiny)
- druh prodeje (zboží, které se váží, je blízko váhy)
- druh zpracování
- hygienické předpisy
- „přivedení“ zákazníka i k jiným produktům, než kvůli kterým přišel
- původ
- společná konzumace/příprava
- trvanlivost
- tvar
- velikost balení
- velikost regálů
- vzdálenost od skladu
- zabezpečení (např. drobnosti či cigarety pod dohledem pokladní)
- způsob využití
- způsob uskladnění

ÚISK – KSA T03

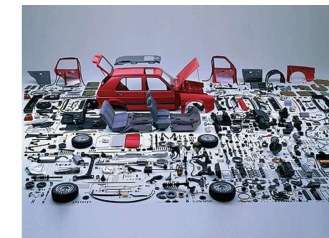
23

23

Kritéria ekvivalence

⇒ Cvičení 7

■ části

■ vlastnosti

■ hodnoty vlastností

■ jména

ÚISK – KSA T03

24

24

Typy kategorizace (určování ekvivalence)

- „zevnitř“, objektivně, analýzou obsahu, (vnitřní) struktury**
(co jsme zjistili)
 - vlastnosti (atributy/funkce, vztahy)
 - náročné na inteligenci
- „zvenčí“, podle „povrchu“, formy**
(co vidíme)
 - názvy, metadata
 - lze automatizovat (svěřit počítači)
- subjektivně, podle svých potřeb (co chceme)**
arbitrární určování ekvivalence

ÚISK – KSA T03 25

25

Které věci jsou ekvivalentní (a patří tedy do stejné kategorie)?

- objektivní
 - ty, které mají stejnou **strukturu i funkci**
 - ty, které mají stejnou **strukturu**
 - ty, které mají stejnou **funkci**
 - ty, mezi jejichž prvky panují stejné **vztahy**
 - ty, které jsou složeny ze stejných **částí (prvků)**
 - ty, které mají stejnou sadu **vlastností**
 - ty, jejichž vlastnosti mají stejné **hodnoty**
- ale i
 - ty, které se stejně **jmenují** } forma
 - ty, které za ekvivalentní považujeme

obsah / struktura

ÚISK – KSA T03 26

26

Co je obsahem této kategorie? Jaké kritérium ekvivalence? Jak identifikovat její prvky? Jak řadit členy kategorie? Jaké kritérium členění?

vlastnosti

ÚISK – KSA T03 27

27

Obsahové a formální vlastnosti jako kritérium ekvivalence

- Ekvivalence obsahu**
prvky mají stejný význam (sémantická ekvivalence)
vlastnost – property – atribut – predikát znak
stejný pojem – různé znaky
pojem skutečnost
- Ekvivalence formy**
prvky mají stejný vzhled / strukturu / název
myš – myš
stejný znak – různé pojmy
synonymie
homonymie

ÚISK – KSA T03 28

28

Problémy obsahové a formální ekvivalence ⇒ Cvičení 7

Obsah ≠ forma
Je možné oddělit obsah od formy?

ÚISK – KSA T03 29

29

Viz Cvičení 6 Ekvivalence obsahu / formy

(1) **NákladníAuto**

SPZAuta
rokVýroby
CenaZaDenPůjčení

(2) **OsobníAuto**

SPZAuta
rokVýroby
CenaZaDenPůjčení

(3) **OsobníAuto**

IČVozidla(VIN)
barva
typVozu

NákladníAuto

SPZAuta
rokVýroby
CenaZaDenPůjčení

ÚISK – KSA T03 30

30

Viz Cvičení 6 Které objekty jsou ekvivalentní?

Příklad:
srovnávání cen zboží v e-shopech počítačovým programem

Object_1:Zboží
cena = 90

Object_2:Zboží
price = \$90

Object_3:Zboží
cena s DPH = 90

Object_4:Zboží
DPH = 9
cena bez DPH = 90 USD

Object_5:Zboží
price without VAT = \$90
VAT = 9

Object_6:Zboží
cena = 9

Object_7:Zboží
DPH = 9
cena bez DPH = \$9

ÚISK – KSA T03

31

Ekvivalenci lze vyjádřit:

1) **umístěním**
(lokací, kolokací, adresou)
Ekvivalentní jsou věci,
které jsou na stejném místě. → přístup
KDE to je

2) **označením**
(pojmenováním, metadaty)
Ekvivalentní jsou věci,
které se stejně jmenují. → odkaz
/ reference
CO to je

ÚISK – KSA T03 32

32

Vyjádření ekvivalence (1) umístěním a (2) označením

Jaký atribut knihy to je? **1984**

(1) ORWELL, George. 1984. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1991. 268 s. ISBN 80-206-0256-9

(2)

Název	1984
Autor	George Orwell
Překladatel	z angl. orig. přel. Eva Šimečková
Vydání	1. vyd
Místo vydání	Praha
Nakladatel	Naše vojsko
Rok vydání	1991

ÚISK – KSA T03 33

33

Ekvivalence umístěním / označením Ekvivalence obsahu / formy

ÚISK – KSA T03 34

34

Problémy umístění a označování / pojmenování

Fyzické omezení prostoru:

1) Stejně věci („jedna věc“) jsou na jednom místě. **věc - místo 1 : 1**

2) Na jednom místě může být v jednom časovém okamžiku vždy jen jedna věc. **omezení**

3) Uplatnitelné pouze na materiální (a nemobilní) věci.

Sémantické problémy označování:

1) Pro jednu věc může být více označení **věc - jméno N : M**

2) Jedno označení může být použito pro více věcí **nejednoznačnost**

ÚISK – KSA T03 35

35

⇒ Cvičení 7, bod 4 Typy ekvivalence ve světě 1 a ve světě 3

Umístění věc → místo **Označení věc → označení / obor / kategorie**

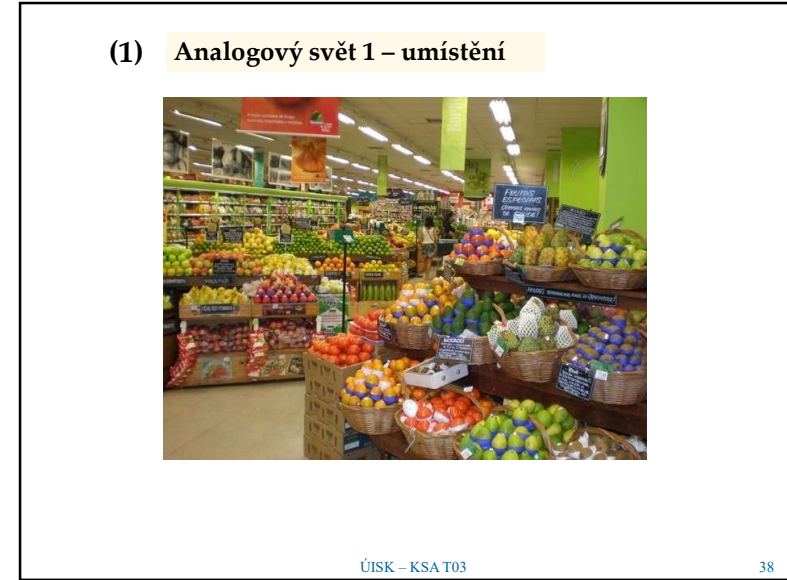
ÚISK – KSA T03 36

36

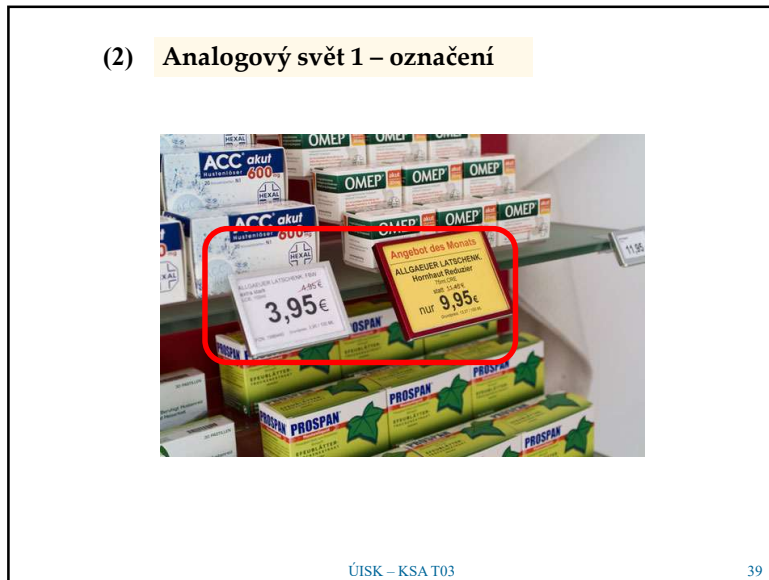
předmět klasifikace	analogový		digitální	
	svět 1	(1)	(2)	(3)
svět 3	(5)	(6)	(7)	(8)
technika ekvivalence	umístění	označení	umístění	označení

ÚISK – KSA T03 37

37

38

39

(3) Digitální svět 1 – umístění

<p>1 kg Mrkev praná, balení</p> <p>32,90 Kč 32,90 Kč/kg</p> <p>Do košíku</p>	<p>500 g Mrkev čerstvá praná s natí svazková</p> <p>29,90 Kč 59,80 Kč/kg</p> <p>Do košíku</p>	<p>500 g Mrkev čerstvá sladká, balení</p> <p>36,90 Kč 73,80 Kč/kg</p> <p>Do košíku</p>
<p>BIO 750 g Mrkev praná BIO, balení</p>	<p>-25 % 300 g Kartotka baby praná, balení</p>	<p>200 g Mrkev baby praná čerstvá, krmout "Peča mrkvíčka"</p>

40

40

(4) Digitální svět 1 – označení

Košík.CZ Dostupnost dopravy > Hledejte produkt, kategorii nebo značku

Moje oblíbené Akční leták Multikup Zachraň mě Dárky z Košíku MAKRO značky Ryt

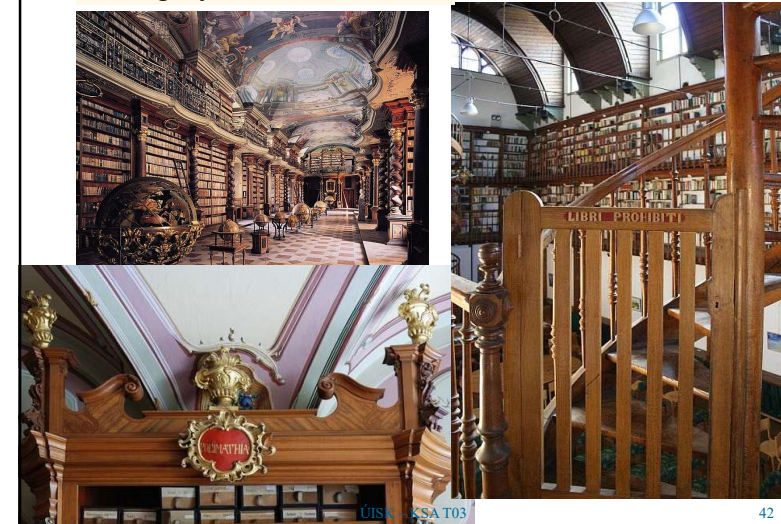
Právě frčí Pekárna a cukrárna Ovoce a zelenina Maso a ryby Uzeniny a lahůdky Mléčné a chlazené Mražené Trvanlivé Nápoji

Rajčata	Cibule, česnek a pórek	Mrkev a kořenová...	Okurky, cukety a lilky
Papriky a chilli papričky	Saláty, špenát, rebarbora	Zpracovaná a předpřipravená...	Sterilované a kysané zelí
Kukuřice a lusky	Zázvor a kurkuma	Microgreens, klíčky	Kimchi a kvašená zelenina

ÚISK – KSA T03 41

41

(5) Analogový svět 3 – umístění

42

Kolokace kniha → místo

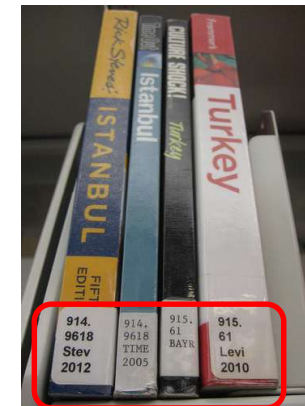
Že středověké systematické katalogy měly převážně povahu inventáře nebo místního katalogu, ukazuje pěkně katalog knihovny Karlovy koleje pražské univerzity z roku 1370. Přibližně 200 knih je klasifikováno do dvou skříní. V každé z nich bylo rozdělení knih na policích jiné. V první skříní bylo devět skupin. Z toho skupina 1-6 a 8 byla věnována teologii, zatímco skupina 7 historií a skupina 9 příručním, pomocným knihám. Ve druhé skříní byla uložena ve skupině 1-4 díla o církevním právu, ve skupině 5 a zčásti i ve skupině 6 díla filozofická. Ale ve skupině 6 byla i poezie. Ve skupině 7 a 8 byla fyzika, přírodní vědy a logika, skupina 9 měla díla o umění, rétorice, etice a politice. Z toho je vidět, že na počátku byly určitým oborům přiděleny určité police. Když tento plán nevyšel, byly knihy ukládány na ty police, v nichž bylo ještě místo. Tato skutečnost se odrazila i v katalogu.

ÚISK – KSA T03

43

43

(6) Analogový svět 3 – označení

ÚISK – KSA T03

44

44

(7) (8) Digitální svět 3 – umístění i označení

Databáze Národní knihovny ČR | Aktuální báze: NKC/Knihy
 Konec | Přihlášení | Databáze | Dílčí báze | Nastavení | Otázky | MVS | Návod
 Vyhledávání / Rejstříky | Výsledky dotazu | Předchozí dotazy | Schránka | Historie

Zobrazit vybrané | Uložit / odeslat | Vytvořit podmnožinu | Přidat do schránky
 Vybrat vše | Zrušit výběr | Zpřesnit | Filtrovat

NKC/Knihy - Výsledky dotazu: Slova-Všechna pole= Jan Neruda Povidky Malostranské
 (Limit pro setřídění a zobrazení je 2500 záznamů)

Záznamy 1 - 10 z 185 | Seřadit záz. | Přejít na text | Přet

#	Název	Autor	Nakladatel	Rok vyd.	Exemplář
1	☐ Povidky malostranské / Jan Neruda	Neruda, Jan, 1834-1891	Praha : Powerprint,	2023	
2	☐ Les contes de Malá Strana = Povidky malostranské : 1878 / Jan Neruda ; traduction de François Kérel	Neruda, Jan, 1834-1891	Paris : Ginkgo,	[2021]	
3	☐ Povidky malostranské / Jan Neruda	Neruda, Jan, 1834-1891	Praha : Dobrovský s.r.o.,	2021	
4	☐ Hikāyat min Brāg / Jān Nirādā ; tarǧamat Chalīd al-Billāǧī	Neruda, Jan, 1834-1891	al-Qāhira : Masr al-'arabīyat,	2019	
5	☐ Những câu chuyện về khu phố nhỏ ven sông... (truyện ngắn) / Jan Neruda ; Bình Slavcká và Dương Tất Từ dịch	Neruda, Jan, 1834-1891	Hà Nội : Nhà Xuất Bản Văn Học,	2018	
6	☐ Yābrag wāqoṣṣā / Yan Naruda ; Haylamalakot Takassalāberhen ondāstāraggoma	Neruda, Jan, 1834-1891	Addis Ababa : Hohe,	[2018]	

ÚISK – KSA T03

45

45

Jak označit třídy / kategorie?

- 1) Název
- 2) Symbol (např. obrázek, zvukový signál)
- 3) Definice

⇒ Cvičení 7

- Název / symbol , který „zastřešuje“ obsažené prvky
- Název / symbol typického reprezentanta obsažených prvků
- Účel obsažených prvků (úloha, kterou mají pomoci řešit / otázka, na kterou mají dát odpověď)
- Pojmenování typického uživatele obsažených prvků

ÚISK – KSA T03

46

46

Identifikace

Proces jednoznačného určení entity

Identifikátor = vlastnost

primárně určen pro **rozlišení** prvků mezi sebou

Vlastnost, která

- 1) svou **existenci** odlišuje členy různých kategorií
- 2) svou **hodnotou** odlišuje jednotlivé členy kategorie mezi sebou

ÚISK – KSA T03

47

47

Identifikátor, primární atribut / primární klíč

Vlastnost nebo kombinace vlastností, jejichž **hodnoty** jednoznačně identifikují každý z výskytů entity (prvků třídy/kategorie)

- je **jednoznačný** – nesmí mít 2x stejnou hodnotu
- je **minimální** – žádnou vlastnost z něj nelze vypustit
- musí vždy obsahovat **hodnotu**
- je **perzistentní** (trvalý, PID) – jeho hodnota se v průběhu „života“ entity nemění

ÚISK – KSA T03

48

48

Které identifikátory byste měli určitě znát

- **URI** **univerzální**
 - **DOI**
-
- **Knihy (ISBN)** **pro specifické jmenné prostory**
 - **Seriály (ISSN)**
 - **Osoby/organizace/firmy (Authority, GLN)**
 - **Zboží/produkty (GTIN)**

ÚISK – KSA T03

49

49

Navrhněte identifikátor pro seznam umělců

- Alternativní verze jména (např. v různých jazycích)
 - Datum narození
 - Muž / žena
 - Národnost
 - Pořadové číslo v seznamu
 - Rodné jméno
 - Rodné příjmení
 - Umělecké jméno
 - Umělecký obor
 - Životopis
- **jednoznačný** – nesmí mít 2x stejnou hodnotu
 - **musí vždy obsahovat hodnotu**
 - **perzistentní (trvalý)** – jeho hodnota se v průběhu „života“ entity nemění

ÚISK – KSA T03

50

50

Navrhněte identifikátor pro bibliografické citace

→ Složený klíč

DEWETTEROVÁ, Helena, ed. *Příručka pro technické knihovny. 2.*, přeprac. a dopl. vyd. Praha: Státní technická knihovna, 1983. 2 sv. (424 s.).

DEWEY, Melvil, devised. *Dewey decimal classification and relative index*. Ed. By John Philipp Comaromi aj. Ed. 20. Albany (N.Y.): Forest Press, 1989. 4 sv. ISBN 978-0-910608-37-4 (soubor).

DEWEY, Melvil. *A classification and subject index for cataloguing and arranging the books and pamphlets of a library*. Amherst, 1876. 42 s.

DEWEY, Melvil. Decimal classification beginnings. In: *Library journal*. February 15, 1920, **45**, 151-154.

DEWEY, Melvil. Decimal classification beginnings. In: *Library journal*. 1990, **115**(11), 87-90. ISSN 0363-0277.

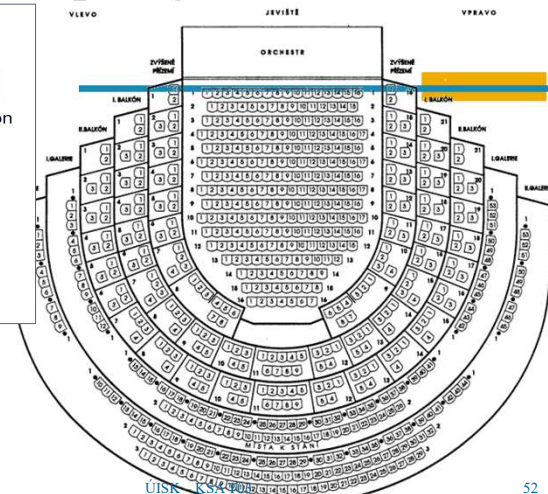
ÚISK – KSA T03

51

51

Vstupenky do divadla

Zóna • Zone
PŘÍZEMÍ
 Sekce • Section
VLEVO
 Řada • Row /
 Lóže • Box
2
 Místo • Seat
15

ÚISK – KSA T03

52

52

Navrhněte identifikátor pro vstupenky do divadla

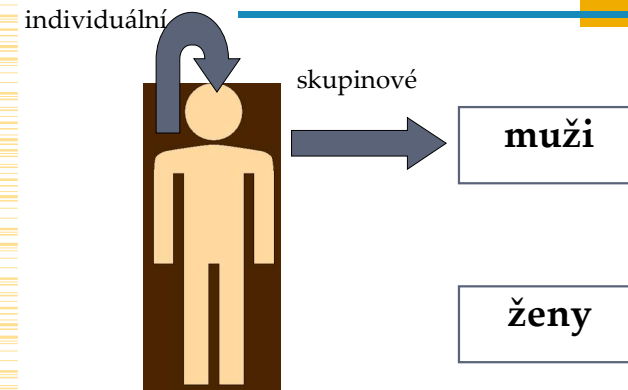
- Cena
- Název představení
- Řada
- Sedadlo
- Termín (datum a čas)
- Umístění (přízemí - balkón - galerie)

ÚISK – KSA T03

53

53

Typy identifikátorů podle počtu identifikovaných objektů

ÚISK – KSA T03

54

54

Typy identifikátorů podle vzniku

- „přirozené“
odvozené z hodnoty některého z atributů entity
- umělé
dodatečně doplněné k entitě za účelem její identifikace

ÚISK – KSA T03

55

55

Typy identifikátorů podle obsahu

- **Významové** (*intelligent*)
kromě identifikační funkce mají i funkci popisnou
SKLENÁK, Vilém. *Data, informace, znalosti a Internet*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2001. xvii, 507 s.
- **Bezvýznamové** (*dumb*)
Příklad: BIO – bezvýznamový identifikátor občana
<https://doi.org/10.15240/tul/001/2016-4-006>

ÚISK – KSA T03

56

56

Definice definice

pojem \cong kategorie

Relativně úplné, závazné a postačující **vystižení obsahu pojmu** (*definiendum*) **jinými pojmy** (*definiens*).

- ISO 1087 *Terminologická práce – slovník*
„reprezentace pojmu pomocí výpovědi, která ho popisuje a odlišuje ho od souvisejících pojmů“
- ČSN ISO 704 *Terminologická práce – principy a metody*
„definice definuje pojem jakožto jednotku s jedinečnou **intenzí** a **extenzí**. Jedinečná kombinace charakteristik tvořících intenzi identifikuje pojem a odlišuje ho od jiných pojmů“

ÚISK – KSA T03

57

57

Ostenzivní / demonstrativní definice

Definice ukázáním (bez použití pojmů)

Příklad:

„Co je to prvosenka?“

„Tohle“

ÚISK – KSA T03

58

58

Ostenzivní / demonstrativní definice - Orbis Pictus

XIX

DOMÁCÍ DRŮBEŽ

① Kohout, jenž ráno zpívá (kokrhá), má hřeben² a ostruhy³. Vykleštěný slo⁴ kapoun a krmí se v posadě (kurníku)⁴. Slepice hrabe na hnojišti a hledá zrnka; jakož i holubi⁶, již se v holubníku⁷ chovají, a krocán (indián, morák, fopan)⁸ s krůtou (morkou, topkou)⁹. Krásný páv¹⁰ se pyšní perím. Čáp¹¹ se hnízdí na střeše. Vlaštovice¹², vrabec¹³, straka¹⁴, kavka¹⁵ a netopýr¹⁶ (křídlatá myš) lítají okolo domů.

ÚISK

59

Správná definice

Aristoteles:

Definitio per (1) genus proximum et (2) differentia specifica

(1) **nejbližší rod** (2) **specifické (druhově) rozdíly**

Rodina je skupina osob přímo spjatých pokrevními svazky, manželstvím nebo adopcí, jejíž členové jsou spojeni soužitím, odpovědností a vzájemnou pomocí.

ÚISK – KSA T03

60

60